

čarji z 977.074, gozdni in poljedelski delavci z 922.294, tekstilni s 773.107, kovinarji s 782.173, živilci s 423.153, rudarji s 387.126 člani itd.

Od vseh ruskih strokovnih zvez so priključeni edino-le živilci mednarodni strokovni zvezi v Amsterdamu. Jasno je, da mora biti prej ali slej združeno vse strokovno organizirano delavstvo v eni sami strokovni internacionalni. Kajti če je škodljiv razkol na političnem polju, je dvakrat bolj škodljiv na strokovnem polju,

kjer mora stati napram enotnim podjetnikom enotna delavska organizacija v vsakem obratu.

Strokovno gibanje se je umetno razcepilo po političnem razkolu. Ako se bo na strokovno vprašanje gledalo z delavskega razrednega gospodarskega stališča, je mogoča popolnoma enodušna politika. Kjer pa je mogoča enotna politika in enotna volja, je mogoča in nujna tudi enotna organizacija.

Stanovanjsko vprašanje v Jugoslaviji.

(Iz govora sodr. Uratnika na kongresu Delavskih zbornic.)

v prvi vrsti problem novo-gradenj.

Če imamo to pred očmi, skusimo preiskati neutemeljenost naziranja, da bosta svobodna konkurenca in privatna iniciativa lažje premagala stanovanjsko krizo, kakor država in drugi javni faktorji.

Tozadovno nam pravi že sama narodnogospodarska teorija, da so tisti, ki tako mislijo, na krivi poti.

Načelo svobodne konkurence je važen regulator gospodarske delavnosti tam, kjer je doseženo približno ravnotežje med ponudbo in povpraševanjem. Kjer pa je ponudba premajhna, povpraševane pa preveliko, tam mora popolnoma odreči, posebno, če gre pri tem za dobrine, ki so nujno potrebne za življenje vseh.

Zakaj pri nesoglasju med ponudbo in povpraševanjem izenačuje svobodna konkurenca ponudbo in povpraševanje na ta način, da se dvignejo cene na tisto stopnjo, ki je ekonomsko slabješi ne zmorejo.

Tako se del povpraševanja iz konkurence izloči. Pri hrani bi se reklo to, da se je doseglo ravnotežje na ta način, da se je izročil en del konzumentov smrti od lakte, pri stanovanjih se pravi to, da se izrine en del najemnikov na cesto in se jih pušča brez stanovanj.

Proti poskusom takih rešitev pa se mora dvigniti od strani prizadevih tak odpor, da mora odnesti načelo svobodne konkurence vihar in da mora postati problem, ki smo ga začrtali.

političen in državen problem prve vrste.

Pred seboj imate zanimive podatke o stanovanjskih razmerah v Beogradu. Iz njih razvidite, da so v Beogradu že danes slučaji, kjer plačujejo delavci z zaslужkom 800 do 1500 Din za stanovanje 66, 56, 39, 24 odstotkov svoje plače, med tem ko je bila normalna kvota plače, ki se je mogla dati pred vojno za stanovanje — 14 odstotkov. Jasno je, da so to obupni poskusi, ki se izkažejo v ocigled dejству, da je potrebno izdati 700 do 800 Din samo za najnajnejšo hrano, — kmalu nemogoči.

Kadar se izkaže to za nemogoče, se strpajo take žrtve, — če jim je to mogoče, — v stanovanja, ki ne zaslužijo tega imena.

Podatki, ki jih imate pred seboj, govoré konkretno o slučajih, kjer biva

14 ljudi v eni sobi.

(Konec prihodnjih.)

Nova mezdna pogodba rudarjev državnih rudnikov.

Dne 5. in 6. tm. so se vršila v Sarajevu mezdna pogajanja med zastopniki uprave drž. podjetij in zastopniki delavstva ter pristojne Delavske zbornice v Sarajevu.

Po daljši debati se je končno vendar dosegel sporazum, na podlagi katerega se je zopet uvedlo plačane dopuste, kateri so bili že v veljavni s pogodbo z dne 3. nov. 1923 a s 1. sept. leta 1925 zopet odpravljeni. Ti dopusti znašajo: Za službeno dobo od 5—10 let, 4 dni, od 10—20 let, 6 dni in od 20 let naprej 12 dni v letu.

Deputatni premog se je povisal od sedanjih 30 q na 45 q letno.

Temeljne plače so se uredile sledeče (v oklepajih prejšnje):

1. Kat. preddelavci Din 12—13—14 na storjeni šiht. (Din 10—11—12)

2. Kat. kopači in drugi 12 (10).

3. Kat. učni kopači 11 (9).
4. Kat. vozači 10 (8).
5. Kat. čistilci premoga 8 (7).
6. Kat. čuvarji sesalk 10—11 (8—9).
7. Mojstri in pomočniki 10—11—12—13—14 (9—10—11—12).
8. Kurjači in čuvarji 10—11—12 (8—9—10).
9. Zunajšnji delavci 8—9—10 (6—7—8).
10. Mlađeletni delavci 5—6 (4—5).
11. Vajenci 2—3—4 (3—4—5).

Na te temeljne plače se doda 200 odstotna draginjska doklada.

Poleg tega dobi delavec popust na živilih na storjeni šiht in sicer: samec 0.75 kg; oženjen brez otrok 1 kg; oženjen z dvema otrokoma 1.50 kg; oženjen z tremi in več otroci pa 2 kg moke.

Od te količine se da dve tretjini

krušne moke št. (6) in ena tretjina bele moke štev. (2) ali (0).

1 kg krušne moke št. (6) Din 0.75;
1 kg bele moke št. (2) Din 1.15;
1 kg bele moke št. (0) Din 1.50.

Razlika med nabavno in znižano ceno se mora na zahtevo delavstva izplačati v denarju.

V slučaju, da na rudniku ni ta moka na razpolago, se izplača vse v denarju.

10 odstotni popust na mast in sladkor se ukine. Vse druge delovne razmere, kakor 8 urni delavnik in prekočasno delo ter drugo se ima postopati strogo po določilih Zakona o zaščiti delavcev.

Ta mezdna pogodba ki ima obveznost za 10.500 rudarjev, ki so zapošleni v državnih rudnikih stopi v ve-

ljavo s prvim dnem dotednega meseca, ko jo minister za šume in rude podpiše.

Mi smo daleč od tega, da bi se rudarsko delavstvo teh rudnikov zadovoljilo s to pogodbo, osobito kar je glavno, z postavkami plač. Vendar priznati se pa mora, da je vsaj nekoliko zboljšanje. In da se je ta uspeh dosegel, gre v glavnem zasluga Savezu rudarskih radnika za Bosno v Zenici in Zvezi rudarjev Jugoslavije v Zagorju, ki sta oba vodila paralelno akcijo pri merodajnih mestih tako dolgo, da je sploh do te razprave priti moglo.

Zatorej rudarji državnih rudnikov danes je ta pogodba takša, kakšna je vaša organizacijska sila. Kadar boste stvorili to silo močnejšo pa bo tudi vaša mezdna pogodba boljša.

Domači pregled.

Državni proračun za leto 1927/28.

Dasi je vlada »redukcije in štedenja« celo leto zatrjevala, da bo prihodnji proračun znatno znižan in se je že ponovno zatrjevalo, da so morala posamezna ministrstva svoje proračune reducirati najmanj za 20 in še več odstotkov, je še predloženega osnutka razvidno, da nekatere postavke sploh niso znižane, celokupno znižanje pa ne znaša niti 10 odstotkov.

Proračun daje v glavnem sledečo sliko:

D O H O D K I :

neposredni davki	Din 1.628.309.100	(— 20.129.665)
posredni davki	» 3.531.080.000	(+ 11.030.000)
monopol	» 2.362.242.000	(— 62.258.000)
državno gospodarstvo	» 3.828.890.277	(— 733.027.890)
Razni dohodki	» 120.715.623	(— 8.124.445)

Skupno Din 11.471.237.000 (— 812.513.000)

I Z R E D N I D O H O D K I :

neposredni davki	Din 200.000.000	(—)
državno gospodarstvo	» 18.763.000	(— 1.487.000)

Skupno Din 218.763.000 (—)

Celokupni dohodki: Din 11.690.000.000 (— 814.000.000)

I Z D A T K I :

1. VRHOVNA UPRAVA:

Dvor, Narodna skupščina, predsednik vlade, Glavna Kontrola pisarne kraljevega dvora in kraljevskih ordenov in splošni izdatki

Din 130.324.000 (— 1.036.123)

2. POKOJNINE:

pokojnine, razpoloženja, izdrževanje, narodna priznanja in podpora

Din 640.000.000 (+ 105.942.449)

3. DRŽAVNI DOLGOVI:

Din 602.071.000 (+ 31.046.418)

4. GOSPODARSKA MINISTRSTVA:

Trgovina in industrija
šume in rude
poljedelstvo
promet
pošta in brzovaj

Din 62.127.522 (— 30.730.914)

» 374.702.986 (— 37.394.616)

» 288.072.262 (+ 55.598.862)

» 2.530.445.201 (— 480.544.738)

» 426.287.753 (— 2.378.515)

5. OSTALA MINISTRSTVA:

vojna in mornarica
notranje zadeve
zunanje zadeve
finance
pravosodje
javna dela
narodno zdravje
vere
socialna politika
agrarna reforma
izenačenje zakonov

Din 2.350.486.583 (— 62.513.417)

» 605.715.870 (— 34.136.582)

» 161.349.311 (— 12.482.363)

» 959.362.160 (— 114.216.322)

» 293.766.658 (— 17.890.773)

» 387.000.000 (— 43.072.798)

» 287.537.260 (— 15.914.512)

» 146.393.519 (+ 7.882.885)

» 371.105.799 (— 90.565.640)

» 61.770.932 (— 7.316.189)

» 312.250 (— 158.542)

6. PRORAČUNSKI REZERVNI KREDITI

Skupno Din 174.000.000 (— 145.652.984)

Din 11.690.000.000 (— 814.000.000)

Ker nam novi tiskovni zakon ne dovoljuje svobodne besede, prepričamo proračun, razmišljaju in kritiki naših članov.

Proslava 25-letnice strokovne internationale

v Ljubljani.

V Ljubljani smo imeli 13. t. m. zopet le proletarski večer: proslavo naše internationale. Proslava je otvoril **usnjarski tamburški zbor** z marselezo v pevskem društvo »Cankar« z »internacionalo«. Nato je sodr. Štukelj orisal zgodovinsko početje v pomen strokovne internationale ter naših razrednih strokovnih organizacij. Povedal je, koliko so strokovne organizacije že napravile za delavstvo. Zato zaslubi naša internacionala in ZDSZJ, da jo ljubljani v spoštujemo. Če bomo spoštovali svoje organizacije, bo lahko delavstvo kmalu enotno v enotni organizaciji. Internacionala pomeni popolno delavsko solidarnost. Malo Slovenija ne bo odločilno vplivala na internacionalo, temveč mi moramo gledati, da bomo postali dobrni in disciplinirani člani internationale. Vsi so danes za enotnost. Toda prava enotnost je mogoča le tedaj, da opustimo prepire in se z ljubeznijo do proletarske stvari lotimo vsega dela in zdržimo 80.000 slovenskih delavcev v 20 milijonski zmagovali internacionali.

Nato se je predsednik Strokovne komisije s. Jernejčič spominjal vseh onih, ki so se tekmo 25 let žrtvovali za delavske interese.

ar za vso državo. Če bo proletariat enoto nastopil, ima lepe izgledne na uspeh v Sloveniji.

Elektrarna Fala.

Iz letnega poročila delniške družbe Elektrowerke A.-g., Basel, lastnice elektrarne v Fali, posnemamo sledeče podatke o razvoju te elektrarne v letu 1925. Falska elektrarna je v l. 1925 proizvajala 139,247.000 kilovatnih ur (1924 — 130,716.000, 1923 — 102,735.000). Odgovarajoč povečani oddaji taka so se dohodki družbe povisili na 21,819.000 Din napram 18,571.000 Din v letu 1924 in 12,722.000 v letu 1923. Dohodki so se tudi v tekočem letu znatno dvignili. V letu 1925 je družba sklenila pogodbo za dobavo toka mestu Celje. Omrežju se je priključilo veliko število občin; z nadaljnimi občinami pa se vršijo pogajanja. Elektrarna se je radi investicij v večji meri poslužila že preje s strani Elektrowerke AG, odobrenih kreditov, tako da so narašli dolgovi družbe na 27,627.000 švic. fr. (300 milj. Din) napram 26,795.650 švic. fr. v l. 1924. V zvezi z investicijami je družba oddala večja naročila švicarski industriji. Kakor vidimo, se elektrarna Fala lepo razvija; njeni dohodki so se tekom 2 let povisili za 72 odstotkov. Družba Elektrowerke Basel, kot lastnica falkske elektrarne in Steiermärkische Elektrizitäts Gesellschaft (Steg) v Gradcu (ki pa je z ozirom na manjši obseg svojih naprav oddala l. 1925 le 47,343.000 kilovatnih ur) bo iz dobička obeh družb predvsem pa iz dohodkov od obresti omenjenim družbam dovoljenih kreditov izplačala delničarjem 1,400.000 švic. fr. (7 odst. dividende). Cisti dobiček te finančne družbe za l. 1925 znaša 1,869.125 švic. frankov napram 1,533.349 v l. 1924. Vrednost delnic Elektrarne Fala d. d. (50.000 kom. po 100 Din) je v bilanci označena le z 300.000 švic. fr. (3.3 milj. Din) čeprav je faktična vrednost neprimerno večja.

Producija v revirjih TPD se viša.

Naglo dviganje kurza delnic TPD, ki se je pojavilo posebno izrazito na dunajski borzi, je vzбудilo tudi pri nas splošno pozornost. Iz krogov dunajske borze se je raznesla vest, da namerava neki švicarsko-italijanski konzorcij pridobiti večino in v ta namen kupuje delnice. Kakor poroča »Die Börse« iz dobro informirane strani, te vesti niso popolnoma točne. Nakup teh delnic gre na privatni račun švicarskih in francoskih delničarjev TPD, ki so mnenja, da je z ozirom na ugodno stanje podjetja in nizek borzni kurz delnic nakup zelo ugoden. Kurz delnic TPD je v primeri z kurzom delnic ostalih premogovnih družb znatno zaostal, in to predvsem radi poloma Slavenske banke. Ta moment pa je sedaj stopil več ali manj v ozadje. Zaposlenost v revirjih TPD je zelo ugodna. V zadnjem času se dnevno nakopljeno približno 600 wagonov premoga (mesečno 150.000 ton), od katerih pa je radi pomanjkanja wagonov mogoče odpromiti le kakih 500 wagonov. Družba se trudi, da bi dobila zadostno število wagonov, kajti v Italijo bi se moglo izvoziti velike množine po zelo povoljnih cenah. Kakor se doznavata, namerava Italija za uvoz trboveljskega premoga dati na razpolago svoje lastne vagone. Rudarji bi si mogli zboljšati sedaj v marsičem svoj položaj, ako bi se strnili v svoji strokovni organizaciji.

Producija premoga Slovenije v letu 1925.

Po podatkih, ki jih posnemamo iz »Tehničkega lista« je bila produkcija premoga v letu 1925 sledeča:

Obratovalo je 30 rudnikov. Ti so priborili z 11.231 moškimi, 994 ženskami, 148 moškimi in 6 ženskimi mladoletnimi delavci, skupno 12.379 delavci in 324 pazniki, 1.696.608.2 ton rujavega premoga in 126.365 ton lignita v povprečni vrednosti 428,476.883 dinarjev.

Na enega izmed 12.379 delavcev, produktivnih premogovnikov odpade od cele proizvodnje povprečno 147.3 ton, v vrednosti 34.613 Din.

Nad 500 ton se je produciralo v premogovnikih:

1. Trbovlje, Trb. prem. družba	789.900 ton
2. Zagorje, " "	251.900 "
3. Hrastnik, " "	160.600 "
4. Rajhenburg, " "	102.750 "
5. Ojstro, " "	88.500 "
6. Kočevje, " "	81.700 "
7. Hudajama, " "	43.200 "
8. Velenje, drž. rudnik	125.366 "
9. Zubukovca, drž. rudnik	31.570 "
10. Krmelj, Andrej Jakil	79.438.6 "
11. Leše, Henckel-Donnersmark	13.401.4 "
12. Zubukovca, ker. industrija d. d.	11.289.4 "
13. Holmec, grof. Jurij Thurnski	6.869 "
14. Roginska gora	6.844 "
Ostali manjši premogovniki	31.644.8 "

Oddaja premoga.

Od toletne produkcije in ostanka iz lanskega leta se je oddalo v tuzemstvo in sicer: ravnatelj. drž. žel. v Ljubljani 431.526.7 ton " " " Zagreb 272.760.9 " " " Beogradu 95.832.1 " " " Subotici 49.177 " Skupaj 849.296.7 ton ali 45.53 odstotkov skupne produkcije. Za industrijo v Sloveniji 302.166.7 ton za industrijo v Hrvatski in Srbiji 217.299.2 "

Skupaj 519.465.9 ton ali 8.65 odstotkov skupne produkcije. V inozemstvo in sicer: v Avstrijo 56.242.2 ton v Madžarsko 39.984.3 " v Italijo 11.679.3 "

Skupaj 107.905.8 ton ali 6.89 odstotkov skupne produkcije. Pri lastnih obratih se je porabilo 124.790.1 ton, ali 6.70 odstotkov. Za deputate lastnih delavcev in uradnikov 43.556.6 ton, ali 2.33 odstotkov; nerabnega je postal 1.288.8 ton, ali 0.06 odstotkov, 55.321.6 ton, ali 2.95 odstotkov je ostalo koncem leta premoga v zalogi.

ar za vso državo. Če bo proletariat enoto nastopil, ima lepe izgledne na uspeh v Sloveniji.

Elektrarna Fala.

Iz letnega poročila delniške družbe

Elektrowerke A.-g., Basel, lastnice elektrarne v Fali, posnemamo sledeče podatke o razvoju te elektrarne v letu 1925. Falska elektrarna je v l. 1925 proizvajala 139,247.000 kilovatnih ur (1924 — 130,716.000, 1923 — 102,735.000). Odgovarajoč povečani oddaji taka so se dohodki družbe povisili na 21,819.000 Din napram 18,571.000 Din v letu 1924 in 12,722.000 v letu 1923. Dohodki so se tudi v tekočem letu znatno dvignili. V letu 1925 je družba sklenila pogodbo za dobavo toka mestu Celje. Omrežju se je priključilo veliko število občin; z nadaljnimi občinami pa se vršijo pogajanja. Elektrarna se je radi investicij v večji meri poslužila že preje s strani Elektrowerke AG, odobrenih kreditov, tako da so narašli dolgovi družbe na 27,627.000 švic. fr. (300 milj. Din) napram 26,795.650 švic. fr. v l. 1924. V zvezi z investicijami je družba oddala večja naročila švicarski industriji. Kakor vidimo, se elektrarna Fala lepo razvija; njeni dohodki so se tekom 2 let povisili za 72 odstotkov. Družba Elektrowerke Basel, kot lastnica falkske elektrarne in Steiermärkische Elektrizitäts Gesellschaft (Steg) v Gradcu (ki pa je z ozirom na manjši obseg svojih naprav oddala l. 1925 le 47,343.000 kilovatnih ur) bo iz dobička obeh družb predvsem pa iz dohodkov od obresti omenjenim družbam dovoljenih kreditov izplačala delničarjem 1,400.000 švic. fr. (7 odst. dividende). Cisti dobiček te finančne družbe za l. 1925 znaša 1,869.125 švic. frankov napram 1,533.349 v l. 1924. Vrednost delnic Elektrarne Fala d. d. (50.000 kom. po 100 Din) je v bilanci označena le z 300.000 švic. fr. (3.3 milj. Din) čeprav je faktična vrednost neprimerno večja.

Elektrarna Fala.

Iz letnega poročila delniške družbe

Elektrowerke A.-g., Basel, lastnice elektrarne v Fali, posnemamo sledeče podatke o razvoju te elektrarne v letu 1925. Falska elektrarna je v l. 1925 proizvajala 139,247.000 kilovatnih ur (1924 — 130,716.000, 1923 — 102,735.000). Odgovarajoč povečani oddaji taka so se dohodki družbe povisili na 21,819.000 Din napram 18,571.000 Din v letu 1924 in 12,722.000 v letu 1923. Dohodki so se tudi v tekočem letu znatno dvignili. V letu 1925 je družba sklenila pogodbo za dobavo toka mestu Celje. Omrežju se je priključilo veliko število občin; z nadaljnimi občinami pa se vršijo pogajanja. Elektrarna se je radi investicij v večji meri poslužila že preje s strani Elektrowerke AG, odobrenih kreditov, tako da so narašli dolgovi družbe na 27,627.000 švic. fr. (300 milj. Din) napram 26,795.650 švic. fr. v l. 1924. V zvezi z investicijami je družba oddala večja naročila švicarski industriji. Kakor vidimo, se elektrarna Fala lepo razvija; njeni dohodki so se tekom 2 let povisili za 72 odstotkov. Družba Elektrowerke Basel, kot lastnica falkske elektrarne in Steiermärkische Elektrizitäts Gesellschaft (Steg) v Gradcu (ki pa je z ozirom na manjši obseg svojih naprav oddala l. 1925 le 47,343.000 kilovatnih ur) bo iz dobička obeh družb predvsem pa iz dohodkov od obresti omenjenim družbam dovoljenih kreditov izplačala delničarjem 1,400.000 švic. fr. (7 odst. dividende). Cisti dobiček te finančne družbe za l. 1925 znaša 1,869.125 švic. frankov napram 1,533.349 v l. 1924. Vrednost delnic Elektrarne Fala d. d. (50.000 kom. po 100 Din) je v bilanci označena le z 300.000 švic. fr. (3.3 milj. Din) čeprav je faktična vrednost neprimerno večja.

Elektrarna Fala.

Iz letnega poročila delniške družbe

Elektrowerke A.-g., Basel, lastnice elektrarne v Fali, posnemamo sledeče podatke o razvoju te elektrarne v letu 1925. Falska elektrarna je v l. 1925 proizvajala 139,247.000 kilovatnih ur (1924 — 130,716.000, 1923 — 102,735.000). Odgovarajoč povečani oddaji taka so se dohodki družbe povisili na 21,819.000 Din napram 18,571.000 Din v letu 1924 in 12,722.000 v letu 1923. Dohodki so se tudi v tekočem letu znatno dvignili. V letu 1925 je družba sklenila pogodbo za dobavo toka mestu Celje. Omrežju se je priključilo veliko število občin; z nadaljnimi občinami pa se vršijo pogajanja. Elektrarna se je radi investicij v večji meri poslužila že preje s strani Elektrowerke AG, odobrenih kreditov, tako da so narašli dolgovi družbe na 27,627.000 švic. fr. (300 milj. Din) napram 26,795.650 švic. fr. v l. 1924. V zvezi z investicijami je družba oddala večja naročila švicarski industriji. Kakor vidimo, se elektrarna Fala lepo razvija; njeni dohodki so se tekom 2 let povisili za 72 odstotkov. Družba Elektrowerke Basel, kot lastnica falkske elektrarne in Steiermärkische Elektrizitäts Gesellschaft (Steg) v Gradcu (ki pa je z ozirom na manjši obseg svojih naprav oddala l. 1925 le 47,343.000 kilovatnih ur) bo iz dobička obeh družb predvsem pa iz dohodkov od obresti omenjenim družbam dovoljenih kreditov izplačala delničarjem 1,400.000 švic. fr. (7 odst. dividende). Cisti dobiček te finančne družbe za l. 1925 znaša 1,869.125 švic. frankov napram 1,533.349 v l. 1924. Vrednost delnic Elektrarne Fala d. d. (50.000 kom. po 100 Din) je v bilanci označena le z 300.000 švic. fr. (3.3 milj. Din) čeprav je faktična vrednost neprimerno večja.

Elektrarna Fala.

Iz letnega poročila delniške družbe

Elektrowerke A.-g., Basel, lastnice elektrarne v Fali, posnemamo sledeče podatke o razvoju te elektrarne v letu 1925. Falska elektrarna je v l. 1925 proizvajala 139,247.000 kilovatnih ur (1924 — 130,716.000, 1923 — 102,735.000). Odgovarajoč povečani oddaji taka so se dohodki družbe povisili na 21,819.000 Din napram 18,571.000 Din v letu 1924 in 12,722.000 v letu 1923. Dohodki so se tudi v tekočem letu znatno dvignili. V letu 1925 je družba sklenila pogodbo za dobavo toka mestu Celje. Omrežju se je priključilo veliko število občin; z nadaljnimi občinami pa se vršijo pogajanja. Elektrarna se je radi investicij v večji meri poslužila že preje s strani Elektrowerke AG, odobrenih kreditov, tako da so narašli dolgovi družbe na 27,627.000 švic. fr. (300 milj. Din) napram 26,795.650 švic. fr. v l. 1924. V zvezi z investicijami je družba oddala večja naročila švicarski industriji. Kakor vidimo, se elektrarna Fala lepo razvija; njeni dohodki so se tekom 2 let povisili za 72 odstotkov. Družba Elektrowerke Basel, kot lastnica falkske elektrarne in Steiermärkische Elektrizitäts Gesellschaft (Steg) v Gradcu (ki pa je z ozirom na manjši obseg svojih naprav oddala l. 1925 le 47,343.000 kilovatnih ur) bo iz dobička obeh družb predvsem pa iz dohodkov od obresti omenjenim družbam dovoljenih kreditov izplačala delničarjem 1,400.000 švic. fr. (7 odst. dividende). Cisti dobiček te finančne družbe za l. 1925 znaša 1,869.125 švic. frankov napram 1,533.349 v l. 1924. Vrednost delnic Elektrarne Fala d. d. (50.000 kom. po 100 Din) je v bilanci označena le z 300.000 švic. fr. (3.3 milj. Din) čeprav je faktična vrednost neprimerno večja.

Elektrarna Fala.

Iz letnega poročila delniške družbe

Elektrowerke A.-g., Basel, lastnice elektrarne v Fali, posnemamo sledeče podatke o razvoju te elektrarne v letu 1925. Falska elektrarna je v l. 1925 proizvajala 139,247.000 kilovatnih ur (1924 — 130,716.000, 1923 — 102,735.000). Odgovarajoč povečani oddaji taka so se dohodki družbe povisili na 21,819.000 Din napram 18,571.000 Din v letu 1924 in 12,722.000 v letu 1923. Dohodki so se tudi v tekočem letu znatno dvignili. V letu 1925 je družba sklenila pogodbo za dobavo toka mestu Celje. Omrežju se je priključilo veliko število občin; z nadaljnimi občinami pa se vršijo pogajanja. Elektrarna se je radi investicij v večji meri poslužila že preje s strani Elektrowerke AG, odobrenih kreditov, tako da so narašli dolgovi družbe na 27,627.000 švic. fr. (300 milj. Din) napram 26,795.650 švic. fr. v l. 1924. V zvezi z investicijami je družba oddala večja naročila švicarski industriji. Kakor vidimo, se elektrarna Fala lepo razvija; njeni dohodki so se tekom 2 let povisili za 72 odstotkov. Družba Elektrowerke Basel, kot lastnica falkske elektrarne in Steiermärkische Elektrizitäts Gesellschaft (Steg) v Gradcu (ki pa je z ozirom na manjši obseg svojih naprav oddala l. 1925 le 47,343.000 kilovatnih ur) bo iz dobička obeh družb predvsem pa iz dohodkov od obresti omenjenim družbam dovoljenih kreditov izplačala delničarjem 1,400.000 švic. fr. (7 odst. dividende). C

I.

Na predlog podružnice Osrednjega društva oblačilnih delavcev v Mariboru je VII. redni občni zbor Osrednjega društva oblačilnih delavcev za Slovenijo v Ljubljani sprejet soglasno sledečo:

resolucijo:

V oblačilni stroki vlada širok države velika brezposelnost. Brezposelni oblačilni delavci si ne morejo nikjer najti dela, da bi si zaslužili za najpotrenejše življenske potrebštine. Državne meje pa so zavrnjene. Zato apeliramo na Delavsko zbornico kot na naš najvišji delavski forum, da na pristojnem mestu zavzame energične korake, da se potni listi in vizumi za delavstvo odpravijo. Nadalje sklene občni zbor, naj vladajo sklene z vsemi državnimi dogovor o represioci socialnih ugodnosti raznih držav, da bo delavstvo v inozemstvu zavarovan proti nezgodam, boleznim, brezposelnosti itd.

Nadalje zahtevamo, da se z Zakonom o zaščiti delavca sklenjeno starostno zavarovanje izvede.

II.

Vsem krojaškim zadrgam v Sloveniji!

Občni zbor Osrednjega društva oblačilnih delavcev za Slovenijo v Ljubljani je razmotril o položaju v krojaški stroki, ter konstatiral sledeče:

V celi stroki krojaške obrti vlada velika brezposelnost in konkurenca. Temu je kriva velika nadprodukacija krojaških delavnih sil. Konstatirali smo, da mnogo mojstrov zaposljuje samo vajence in nikakoga pomočnika, ko pa je vajenec prost, ga mojster odslovi ter sprejme zopet drugega. Taki vajenci se seveda ne morejo izčuti obrti v zadostni meri. Tako n. pr. slučaj »Rakovnik«, kjer se utiče vedno okoli 20 ali še več vajencov brez kakega pomočnika.

Ta prekomerni naraščaj delovnih moći ne morejo mojstri zaposliti v svojih obratih. Zato se morajo čezmerne moći oprijeti samopomoči, kjer se prične takozvano »šušmarstvo«. Da je takozvana samopomoč nezmožna takoj za samostojnost in da njih kvalifikacije ne odgovarjajo zahtevam in časti obrti, se razume samoposebi.

V sledi tega občni zbor zahteva, da krojaški mojstri, ki ne zaposljuje nikakega pomočnika, ne smejo zaposliti tudi nobenega vajenca. Vajence naj ima mojster, ki zaposljuje najmanj dva pomočnika. Statistika vajencev, ki jo je izdelala Delavska zbornica, kaže jasno sliko, da bo obrt še nadalje propadala. Tako je v Ljubljani 181 vajencev, v Celju 153, v Mariboru 111 in v Ptiju 75.

Apeliramo na vse zadrgu, da to našo resolucijo vpoštevajo ter uredijo vajeniško vprašanje v smislu sklepa našega občnega zobra.

Nadalje sklene občni zbor, naj zadruge pri izdajanju obrtnih dovoljenj strogo pazijo na kvalifikacijo prosilcev. Le najbolje kvalificirani mojsteri more odgovarjati zahtevam naše obrti in se pri tem ni bati, da bi konkurirali drugim s cenami.

Apeliramo, da zadruge določijo stalne cenike za naročnike, izvolio tozadnevno komisijo iz gg. mojstrov in pomočnikov, ki bi imela nalogo kontrolirati, da se mojstri cennikov točno drže. Za vsako njegovo kršitev naj bi zadruga določila občutne kazni ali odtegnepite obrnega lista.

Končno občni zbor konstatira, da naši mojstri svojih pomočnikov ne naznajo Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v oni razred, v katerega spadajo, temveč v mnogo nižji razred ter s tem bolne pomočnike oškodujejo. Po statistiki Delavske zbornice so krojaški pomočniki naznani, da zaslužijo povprečno po Din 26 dnevno, kar ne odgovarja resničnemu stanju. Zato zahteva občni zbor, da mojstri naznajo svoje pomočnike v razrede, kamor spadajo. Da se to tudi izvede, ima odbor nalogo, da se pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev o tem informira in daje tozadnevne prične ali pojasnila.

Prosimo, da zadruge te naše sklepe upoštevajo in tudi izvedejo.

Kovinarji.

Kovinarji! Sestanek zaupniškega zobra kovinarjev v Ljubljani se bo vršil redno vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v društvenem lokalnu. — Oblastno tajništvo.

Iz revirjev, tovarn in delavnic.

Ljubljana. Pozor, mizarski pomočniki! Kdo hoče od same milosti božje živeti naj se potrudi v Šiško. Pri P. Bizjaku v Šiški vladajo že dalj časa čudne razmere. Ne drži se več kolektivna pogodba in tako se meni nič tebi nič odtrgavajo pomočnikom plače: enemu za Din 1.75 na uro, drugemu zopet samo 1 Din, tretjemu 20 odstotkov od plače itd. Pomočniki ne dobivajo po kolektivni pogodbi predpisanih stavbenih doklad. Dovolujemo si pa s vprašanjem opozoriti tudi samo Mizarsko zadružno ljubljanskih mojstrov, če ji tako postopanje s strani mojstrov prija. Ako ne, prosimo jo vlijedno, da imenovanega podjetnika opozori na to, naj nikar ne vodi konkurenca na račun svojih pomočnikov. G. Bizjaka opozarjam, da naj vodi svoje delo tako, da bo svojim pomočnikom dal vsaj toliko časa, da bodo določeno jim delo, izvršili dobro in vse o pravem času! Tako upamo, da bode g. Bizjak bolje konkurirali s svojim dobrin in solidnim blagom.

Velika krvida, da se take reči dogajajo v eni ljubljanskih mizarskih delavnic je pa tudi ta, ker so pri tvrdki Bizjak zaposleni le taki mizarski pomočniki, ki jih je organizacija zadnja brig! Le potem, ko jim voda teče že v grlo, potem šele začno izpravljati, kje iskat pomoči.

Jubljanski mizari! Vedni in vedni opominj, vas vzpodobujajo k solidarnosti in delavnosti v strokovni organizaciji, a kljub temu se najdejo še delavnice, v katerih se na-

hajojo še neorganizirani delavci. Večni dokazi, da skušajo podjetniki na vse enake načine znižati delavcem plače ter prelomiti kolektivne pogodbe, vas še niso poboljšali. Morda privede to znižanje pri Bizjaku mizarje na pravo pot! Vendar mizarji — so drugi! Treba bo energično nastopiti proti izkoriscjanju podjetnikov, treba bo stopiti v skupno obrambo in braniti svoje pravice! Dozaj se je marsikateri delavec-mizar posmehoval nam drugim zavednim, dostikrat je poleg tega še denunciral svojega sodelavca-sotrpina, ker ga je hotel pripraviti na pot zavednosti.

Strokovna organizacija lesnih delavcev bo začela boj na celi črti proti izkoriscjanju. Pri tem bo ožigala vse neorganizirane mizarje in lesne delavce, ki podpirajo kapitalistično izkoriscjanje.

Zato mizarji-strojni delavci, skrajni čas je, da vsi pristopite v našo strokovno organizacijo, da se bomo lahko skupno branili napadov, pa naj bodo od katerekoli strani.

Zato príporočamo in prosimo agilnejše delavce, da organizirajo po vseh mizarskih delavnicih in lesnih industrijah in tovarnah sestanke, da se pogovorimo o obrambi naših pravic! Na delo, sodruži!

Jesenice. (Predavanje s. Tume). Dne 14. oktobra t. l. je vršilo v Delavskem domu na Savi zelo podučljivo in zanimivo predavanje. Kot predavatelj je nastopil centralni predsednik »Svobode« dr. H. Tuma, kateri nam je vili s tem predavanjem nove sile in poguma, da gremo in gradimo Marksistično kulturno in ž njo bodočnost nove človeške družbe. Predavanje je bilo zelo dobro obiskano, zlasti je bila zastopana v polnem štivalu šolska deca. Vsakega odraslega je pri pogledu na to deco presuniš veselje, ko je videl kako napeto sledijo dekllice in dečki predavatelju kot bi hoteli vsako besedo posebej kopirati v svoja mlada in nedolžna srca. Tudi starejšini sodrugo je to predavanje vzbujalo zanimanje, akoravno je bilo to predavanje v prvi vrsti namenjeno deci, zlasti članice so zelo zadovoljne in ne prestano govorijo o tem predavanju. S tem lepim in res podučljivim izvajanjem, je dal predavatelj jeseniškim Svobodašem pojma o telovadbi in smo za to predavatelju hvaljeni. Sodrug dr. H. Tuma, je osvojil naša srca in si vsled tega želim, da ga kmalu zopet vidimo na Jesenicah v naši sredi.

Ljubljana. Splošna Delavska Zveza Jugoslavije je odpolala sledečo pritožbo na inšpekcijo dela v Ljubljani: »Podpisana S. D. Z. J. si usoja predložiti proti tvrdki C. Ahlin in drug, Celovška cesta, Ljubljana, na Zvezdu sledečo pritožbo: Delavica, ki obsegajo komaj čez 30 m² je brez vseh higijeničnih naprav in je zelo vlažna ter smrdljiva. V delavnicu dela čez 20 delavk po 10 ur na dan t. j. od 7. ure zjutraj do 19. zvečer. Zasluzek delavk znaša: 1. delovodkinja s plačo 200 Din tedensko, 4 pomočnika delavke z dnevnim plačo Din 25; 6 učenek brez plače; 10 pletilk, ki delajo na akord ter zasluzijo od Din 120 do Din 200 na teden; nadurno delo se ne plačuje s 50 odstotki, kakor to predvideva zakon, isto tako je z nedeljskim delom. Pletilke so podpisale pri vstopu v službo nezakonito službeno pogodbo pod pritiskom, da se jih sicer ne sprejme v delo. S to pogodbo se zavezuje vsaka pletilka, da za dobo 9 mesecev ne sme prostovoljno izstopiti iz službe, razen če ugotoviti to zdravnik, da je njen življenje v nevarnosti. Kot garancija se odvzame delavki 10 odstotkov zasluzka. Ta znesek ostane podjetju kot kavcija 9 mesecev. Ako delavka izstopi pred 9 mesecem iz službe prostovoljno tedaj ostane ta znesek podjetju. Služaj Mikec Anica, ki je pustila Din 400 podjetju. Igle si morajo pletilke same kupovati od delodajalca, to se jih tedensko odračujo, kakor je razvidno iz priloženih platičnih kuvert. Isto tako se zahteva, da se morajo plačati od svojega zasluzka volneni odpadki. Radi silno nezdravil prostorov čestokrat katera delavka oboli, a se jo ne pusti iz tovarne pred 6. uro zvečer. Pletilka Hedi Malovrh je v soboto, dne 12. novembra rekla med drugim tudi to, da si ne pusti več nadalje odtrgavati od svoje plače 10 odstotkov; dobila je odgovor, če noče pa naj pride v ponedeljek po delavsko knjižico. To se je tudi zgodilo, ne da bi plačal 14 dnevni rok in več mesečni 10 odstotni odtegljaj. Isto se je še ni poravnalo račun z iglami. Podpisana organizacija prosi tedaj, da se gorji omenjeni slučaj preišče ter ugotovi krvodojitev. — Makuc, tajnik.

Lesce. (Tovarna verig). Sramota se sramoto se dogaja v tovarni verig v Lesch pri Bledu. Jaz bi rad vedel, od kod dovoljenje, da se sme delavcem dati knjižico zjutraj ko pride delavec na dnino, ne da bi se mu kaj povedalo, na 8 dni odpusta, in ne da bi se mu plačalo 8 dni dnine naprej; kar meni nič tebi nič se ga vrže na cesto brez vseh sredstev. Jaz bi prav rad vedel, kje se dobi takov dovoljenje, da se sme tako ravnavi z ubog do kosti izmozgano delavsko paro. Bili sta odpuščeni dve delavci in delavec radi pomajkanja dela, pa ne vem, ali je bilo to res ali ne, jaz mislim, da če se producira od 5 do 6 vagonov mesečno, da ne more manjkat dela. Drugačno smolo imata zopet glavni

zaupnik in predsednik strokovne organizacije. Ko sta intervenirala pri g. ravnatelju za s. Muleja, se jima je reklo, da ni dela. In z druge strani pa se vzame nove delavce na delo, ne da bi se vzel sodruži Muleja, ker je bil odpuščen takrat, kakor tisti dve delavki. Za danes dovolj, od danes naprej bo šla vsaka malenkost v javnost. Zato vam pa kličem vsem nezavednim delavcem v tovarni, dvanajst je ura, zbudite se in stopite v enotno strokovno organizacijo. Ker le s tem bomo prelomili šikane podjetja proti naši strokovni organizaciji. — Več prizadetih.

Ljubljana. Zveza živilcev, sekacija pekov je imela svoj redni mesečni shod dne 7. t. m., na katerem sta referirala dva delegata in sicer s. Kopač o poteku Zemunske živilske Ankete in s. Pretnar o poteku konference Delavskih zbornic v Beogradu. Izvajanje občnih delegatov sta izveneli v to, da je delavstvo večinoma samo krivo svoji bedi in mizeriji. Ako bi bilo delavstvo zavedno (vestno) in strokovno organizirano, bi se tudi zakon o zaščiti delavcev v polnem obsegu izvajal, dočim se nahaja le na papirju. Da se naši sodruži in kolegi za take važne shode malo zanimajo, to je samo ob sebi umljivo. Ne mislimo niti za en dan naprej, ter ne uvidevajo potrebnega boja proti kapitalu. Po izvajjanju občnih referatov se da sklepati, da bi se dalo vse doseči brez vsakih naporov, ako bi bile organizacije dosti jake: zato je dolžnost slehernega sodruga, da pripelje svojega neorganiziranega kolega v organizacijo in da postane vsak razredno zaveden bojevnik. A. S.

Šoštanj. Dne 12. novembra t. l. se je vršilo dobro obiskani protestni shod usnjarskih delavcev v Šoštanju. Shoda se je udeležilo že vsled tega veliko delavstva, ker hoča Okrožni urad za zavarovanje delavcev ukiniti eksposituro v Šoštanju. Delavci v Šoštanju se dobro zavedajo kako velikega pomena je zanje, ako imajo v svojem kraju institucijo za socialno zavarovanje. Zato so odločno protestirali proti takim nameram s strani O. U. Z. D.

Ako se ukine ekspositura v Šoštanju, bo moral vsak delavec za vsako malenkost povpraševati v Celju ali celo v Ljubljani, in od tam torej čakati, kdaj se bodo zginali in odgovorili. Kdo bo v takem slučaju povrnil delavcu vse nastale stroške in zamujeni čas. Prepričani smo, da nihče!

Zato si delavstvo pod nobenim pogojem ne dovoljuje, da bi se poslovalnica ukinila. Vsem onim, ki pri tej akciji kaj sodelujejo, svetujemo, da svoje roke denejo kar lepo počri in si izbrišo vsako misel na kaj takega.

Usnjarskemu delavstvu v Šoštanju príporočamo, da se strne in oklene svoje strokovne organizacije, ker s tem bo pokazalo svojo solidarnost in moč.

Kako koristno bi bilo, da se tudi v drugih krajin usnjarsko delavstvo zgane, ter začne treznejše premisljevanje in presojava svoj položaj. Usnjari, strnite se v svoji bojevni organizaciji, čaka vas še mnogo težkih bojev. Na shodu je bila sprejeta naslednja resolucija:

Resolucija

Okožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

Z ozirom na to, ker se zadnje čase sklicujejo anketne za odpravo ekspositur in to brez vedenosti delojemalcev in delodajalcev, ki socialno zavarovanje vzdržujemo, delavstvo Šoštanja in okolice zbrano na shodu dne 12. novembra 1926 v Zadružnem domu najodločnejše protestira proti takim nameram.

Delavstvo zahteva: 1. Ekspositura OUZD v Šoštanju se ne sme pod nobenim pogojem ukiniti, kakor tudi po drugih industrijskih krajin ne. 2. Delokrog ekspositur in industrijskih krajin se mora še bolj razširiti ne pa skrčiti, kakor to zadnje čase namerava vodstvo OUZD. 3. Delavstvo je treba zainteresirati za socialno zavarovanje, ne pa ga desinteresirati, kakor to zadnje čase hočejo nekatere elementi. 4. Dolgov, ki jih delodajalci dolgujejo OUZD se morajo takoj radikalno izterjeti. 5. Hranarina naj se izplačuje pri ekspositurah ne pa potom nakazovanja, kakor je to zdaj v veljavki.

Omejimo se samo na ta vprašanja: Kdo vzdržuje socialno zavarovanje? Ali nam niso po Zakonu o zaščiti delavcev vse gorenje pravice priznane. Ako misli vodstvo OUZD stediti, je zato tudi delavstvo, ali za štedenje pri upravi Okrožnega in Središnjega urada za zavarovanje delavcev, ne pa pri ekspositurah.

Delavstvo, zbrano na shodu, zahteva, da se ta resolucija vzame na znanje, v drugem slučaju se obrnemo na višjo instanco.

Objave.

Podružnica »Svobode« v Ljubljani ima v soboto, 27. novembra t. l. ob pol 8. uri zvečer svoj izredni občni zbor v prostorijah centralne »Svobode« v Delavskem domu, Karla Marx trga št. 2. II. Odbor poziva vse člane, da se ga gotovo udeležijo vsled važnosti dnevnega reda. — Odbor.

Delavski žepni koledar 1927.

(Ena izmed zanimivih slik v letošnjem žepnem koledarčku.)

Pozdrav zatiranim narodom!

(Politika Anglije, Francije, Italije in drugih, napram malim narodom.)

DTE v Ljubljani. Vsem članom in članicam del. telovadne enote (D. T. E.) »Svoboda« v Ljubljani in ostalem ljubljanskemu delavstvu v vednost!

Ker se je začelo zopet z redno telovadbo pri zgornj imenovani enoti, zato apeliramo na vse one, ki so že udejstvovali pri ljubljanski del. telovadni enoti, kakor tudi na one, ki se še n